

Charlotte Ostertag

Birgit vi er ikke på farten i dag. Vi er til kommunalpolitisk topmøde. Det er derfor det summer Sådan omkring os, men Vi er på vej for at skulle mødes med ministeren for grøn trepart Jeppe Bruus. Hvad synes du det kunne være interessant at tale med ham om?

Birgit Stenbak Hansen

Jeg glæder mig rigtig meget til at prøve at spørge ministeren efter, hvorfor skal det her gå så stærkt?

Charlotte Ostertag

Og jeg kunne godt tænke mig at spørge ham om borgerinvolvering, fordi der sidder jo en masse mennesker i Danmark, som også bliver berørt af hvad man kommer til at beslutte sig for ved den lokale trepart og den grønne trepart i det hele taget.

Birgit Stenbak Hansen

Det kan godt være vi ikke er på farten, men vi er på vej mod grønt Danmark og i dag der har vi selveste ministeren.

Charlotte Ostertag

Du lytter til "På vej mod et grønt Danmark" KL's podcast om den grønne trepart.

Birgit Stenbak Hansen

Mit navn er Birgit Stenbak Hansen.

Charlotte Ostertag

Og jeg hedder Charlotte Ostertag.

Birgit Stenbak Hansen

Sammen tager vi ud på landevejen for at besøge en masse af de gode folk, der nu skal gøre den grønne trepart til lokal virkelighed.

Charlotte Ostertag

Vi skal tale med kommunalpolitikere, landmænd og naturfolk.

Birgit Stenbak Hansen

Og sammen skal vi tale om hvordan vi i fællesskab kan lykkes med opgaven.

Charlotte Ostertag

Jeg glæder mig til at blive klogere i godt selskab.

Birgit Stenbak Hansen

Og jeg lover at opføre mig nogenlunde pænt.

Charlotte Ostertag

Hvad end der sker, så en ting sikkert.

Birgit Stenbak Hansen

Vi er på vej mod et grønt Danmark. Goddag minister. Velkommen til.

Jeppe Bruus

Tak skal du have.

Charlotte Ostertag

Jeg vil bruges og velkommen til KL's podcast.

Jeppe Bruus

Tak for det.

Birgit Stenbak Hansen

Det Jeg tror rigtig mange kunne tænke sig at vide. Og især de, der arbejder med at eksekvere på aftalen om at gøre Danmark grønt som lokale treparter i den grønne trepart. Det er, hvorfor skal det gå så stærkt?

Jeppe Bruus

Jamen det skal gå stærkt, fordi vi har været for langsomme tidligere. Altså Vi har jo Sådan set en forpligtelse til at leve op til EU's vandrammedirektiv. Som betyder, at vi i '27 i virkeligheden skulle have skabt forudsætningerne for, at Vi har en ordentlig vandkvalitet i Lillebælt i Storebælt og i Vores fjorde, men Sådan set også i Vores åer og vandløb og så videre. Og Der er simpelthen sket for lidt, og det vil sige, vi har travlt. Og det er jo også derfor, at vi gør tingene på samme tid i stedet for at lægge dem op på en linje og sige: OK nu laver vi først en model her, og så laver vi en arealfond, og så går vi i gang med at planlægge, som man ville jo gøre, hvis man tegnede en lineær proces. Her er tingene kører parallelt. Og vi er under pres, og Vi skal være under pres, fordi vi kan jo heller ikke leve med at år efter år, så bliver det værre og værre i den tilstand, der er ude ved Vores kyster. Vi kan ikke leve med, at vi bliver ved med at forurene vores klima, fordi den lavbund, der skal ud af en del af det at nå 70 procents målsætning. Og og når jeg siger det, så er det jo fordi vi politisk har besluttet på Christiansborg, at vi vil nå 70 procents reduktioner i 2030 sammenlignet med 1990. Og, der har vi reduceret på industrien. Vi har reduceret på hele transportsektoren med elbiler og nu el lastbiler og afgift på den tunge

vejtransport og flyafgift. Og Vi skal også reducere for landbruget, for hvis ikke vi reducerer for den udlændinge, der kommer fra Vores jorde, altså laboratorie står og afkasser til atmosfæren og al den udlænding, Der er fra Vores grise og Vores køer. Så når vi ikke 70% derfor har vi travlt.

Charlotte Ostertag

Hvordan vil i få involveret borgerne i det her? Der sidder jo en masse mennesker som sidder og som du siger får tegnet ind på kort og laver aftaler og sådan noget. Men Der er jo også en masse borgere der bliver involveret senere hen og bliver berørt i hvert fald. Hvordan vil i få dem involveret?

Jeppe Bruus

Ja Det er faktisk mit spørgsmål til jer, fordi du kan sige treparterne de 23 treparter dem her, hvor jeg reserveret til kommunerne til landbrug og fødevarer, til Danmarks Naturfredningsforening. Og så sad jeg selvfølgelig og repræsentant med fra en af mine styrelser, altså Naturstyrelsen. Deres opgave er jo her i første, altså i 25 at tegne de nye danmarkskort, og den opgave stopper så ikke efter 25, fordi det kort bliver ved med at blive justeret i takt med at der kommer projekter. Der er jo rigtig mange der gerne vil være med sportsfiskere, ornitologer, grønne nabofællesskaber, vandselskaber og alt muligt andet. Og den involvering er jo helt afgørende. Den kommer ind både på kommuneniveau og nogle steder i treparterne. Det kommer til at blive gjort lidt forskelligt. Men prøv at tænke på, at her har en opgave, hvor folk er kede af, at de ikke får lov til at være med, altså hvor tit oplever vi egentlig det? At her er vi i gang med at lave noget, så folk står og banker på døren og siger 'hey, vi vil faktisk også godt være med eller Vi har nogle gode ideer eller Vi har nogle synspunkter'. Alt det handler om at få det med, men også sørge for at vi de konkrete projekter, når man skal lave et vådområde eller man skal plante en skov eller man skal udtage noget lavbund. At sørge for, at alle de naboer og interessenter og borgere og fiskere og alt muligt andet, der har det, er med i den proces, og så ved vi baseret på erfaringer, at alt det her, det starter og slutter med landmanden og lodsejeren. Hvis du som lodsejer ejer noget jord, eller hvis du som landmand ejer noget jord og du så kan slå op i lokalavisen eller du kan se på nettet. OK, her er der tegnet en ring rundt om min ejendom og min jord og her skal være et projekt, og det er første gang du opdager det, så behøver man ikke være ekspert i gode processer for at regne ud, så så så er man kommet rigtig skidt fra start. Og så kommer det til at projekt til at tage lang tid, men hvis man som lodsejer bliver ved til at indenfor og sige prøv at høre i det her område. Der er noget lavbund Vi skal have ud. Hvordan kan i se for jer, at vi gør det? Og hvordan kunne vi planlægge det? Og så får vi gode processer fra lodsejeren, siger jamen Der er noget. Og går heroppe, hvis i hvis den kommer til salg og i køber den, så kunne vi måske bytte og kunne vi gøre noget her og kunne jeg udtage min jord nu, mens vi venter på det projekt, bliver realiseret, for Det er nogle af de muligheder, vi så gør anderledes, fordi vi gør også ting anderledes. Vi sætter 10 mia. Kroner af til, at man netop kan købe op rundt omkring, og lave den byttehandel den her

ikke står hidtil. Vi arbejder med, at man midlertidigt kan tage sin jod ud og drift, så landmand kan sige OK, mens jeg venter på det her lavpunktsprojekt, så stopper jeg med at dyrke min jord. Det er det, der hedder midlertidig ekstensivering også fordi hvis ikke man ligesom gør det inden 28, så kommer der en afgift på den afkastnings som står for ens lavbundsjord. Sådan nogle konkrete værktøjer har jo det. Vi har siddet og aftalt med hinanden, og som skal gøre forskellen. Men Det er enormt vigtigt, at dem, der ejer jorden dem, der har altså er med undervejs i processen, og det bliver en svær opgave. Der er rigtig mange projekter der er undervejs der hvor man sidder og tegner skitser. Der skal man jo også ud og have fat i dem, og Det er også derfor landbruget sidder der, fordi de repræsenterer jo mange af de lodsejere. Og det skal man bare huske, når der så sidder landbrugsrepræsentanter, så er de jo allerede i fuld gang i landboforeningerne med de der lodsejere, så at det bliver helt konkret. Og Det er jo det, Der er fantastisk ved det her. Vi skal lave en gigantisk arealomlægning. Og Vi har fingrene helt nede derude. Konkret hvor mennesker skal gøre noget andet end det de har gjort med den jord, de har.

Birgit Stenbak Hansen

Og Det er jo rigtigt som ministeren siger. Der er flere niveauer i det her. Der er jo først og fremmest lodsejerdialogen. Vi andre kan ikke mene noget om en anden mand, kvinde, persons jord. Så må vi købe det eller indgå en aftale. Det er den første dialog, så er der rigtig mange kommuner, der laver borgermøder om. Hvad er den grønne trepart, og hvad betyder det der lokalt trepart? Hvad er det de laver? Hvornår kommer vi ind? Og Det er jo bedsteforældre, der elsker naturen. Det er borgere, der vil benytte og beskytte, det er jægere, Det er lystfiskere, det er mountainbike. Det gør det er elle der har en mening om det her så den dialog den kommer også. Og så har jeg et spørgsmål fordi ministeren er også ude og tage en masse dialoger allerede. Havde du egentlig gummistøvler før du blev minister for grøn trepart?

Jeppe Bruus

Faktisk første jeg var ude, der var jeg i... Det var ikke første gang, men en af de første gange det var i Roskilde. Som jo faktisk er et meget godt eksempel omkring al den skov, hvor Roskilde Kommune sammen med. I forvejen altså det vandforsyningsselskab, der servicerer primært hovedstaden med vand og Naturstyrelsen er ude herude og købt noget jord hos landmand, der var på vej på pension, og som ligger til noget drikkevandsbeskyttelse, og der havde h for så betalt 75% af prisen. Roskilde Kommune 25% og så har de overdrevet. Overdraget ejerskab af det jord til staten, altså til Naturstyrelsen, som så står for at plante skoven og lade borgermøder omkring netop hvor skal mountainbikeruten være? Hvor skal cykelstien være? Hvor er der nogle vådområder? Toyota har sponsoreret en del en del af skovområdet med nogle særlige planter, nogle særlige træer, der risler i vinden, og som man kan bruge det til sådan lidt meditation. Og så spurgte jeg, kommer det til at hedde Toyota-skoven? Ej, det var jeg ikke klar over om det er måtte, men det gør det jo altså. Jeg kan bare se jeg turnerer rundt

nu og roser Toyota for det alt det der er godt. Og hvad vil jeg så frem til gummistøvlerne? Jo så står jeg derude i min ubehagelige blå gummistøvler fra Føtex og en eller anden blå regnjakke og ligner jo det. Jeg var altså 'the odd one out' altså blandt naturfolk og så videre. Og der står så også altså. Der stod så også en der havde været så venlig at sende et billede, fordi hun kender statsministeren og jeg blev simpelthen mobbet på en måde af Mette Frederiksen og hun siger til mig, 'det kan du jo simpelthen ikke mene det der. Altså nu må du sgu lige hanke op i dig selv og få et ordentligt tøj'.

Birgit Stenbak Hansen

Så nu er du gået med over i grønt og brunt og...?

Jeppe Bruus

Så nu har jeg fået en rigtig pæn jakke, jeg har på, når jeg er i morgen, skal vi ud til i Jammerbugt Kommune og plante noget skov med nogle skoleelever.

Charlotte Ostertag

Nu snakker vi om borgere og involverer dem i det hele taget. Hvad med de unge? Der sidder ikke ret mange unge i de her lokale treparter, og det er jo ellers deres, specielt deres fremtid, vi forsøger at få gjort bedre. Hvordan skal de med?

Jeppe Bruus

Jamen, jeg tror for et par uger siden mødtes jeg med det der ungeklimarådet, og der var også repræsentanter for de ungelandmænd, og der var repræsentanter, tror jeg endda fra den grønne studenterbevægelse. De skal da med, men Det er klart, de er jo også nogle af dem der står og banker på døren og spørger, hvorfor sidder vi ikke i de der 23 lokalt treparter? Og Det har jeg så forklaret dem, ligesom Jeg har forklaret jer nu, hvad Det er Vi har reserveret det rum til, men Jeg har været i Hillerød hvor de har lavet en trepart i Nyborg har de lavet en trepart i Middelfart har de lavet en trepart på kommunen niveau. Og mange af de der steder i det der projekter, der skal man jo sørge for at netop at tænke ind i, hvordan gør vi det med de unge? Jeg har snakket med spejderne, som gerne vil lave spejderskov rundt omkring, der altså med særlige træer, som kan noget specielt og nogen hvor man kan spise noget af dem og noget naturområder, hvor det sådan set også er tilgængeligt for alle dem, der ikke er spejdere. Som jo også netop handler om rigtig mange børn og unge i Danmark. Så alt det Der er ekstremt optaget og der kan. Jeg tror jeg også Jeg kan bidrage med dels at sørge for at åbne min dør. Men også prøve at lave, og Det har planlægger jo så også nogle større nationale aktiviteter, men også nogle helt konkrete lokale aktiviteter for at aktivere nogle af de her borgergrupper. Så det synes jeg er helt vildt vigtigt.

Birgit Stenbak Hansen

Hvad har egentlig overrasket dig mest i hele den her proces, fra at det handlede om, at der skulle være en CO2-afgift i forhold til landbruget? Det det så har udviklet sig til. Hvad har overrasket dig mest? Og Det er jo lidt interessant at høre fra dig, der arbejder med det her hver eneste dag. Både hvad har overrasket dig positivt og hvad har overrasket dig negativt?

Jeppe Bruus

Åh det Det er jo gode spørgsmål. Altså jeg blev skatteminister tilbage i '22 og der havde jeg altså der sagde jeg nu skal skærmstedet være klimaminister, og så var jeg med til at lave CO2-afgift på industrien eller lavede det på en tunge vejtransport eller flypasserafgift. Har brugt sig et helt år på at finde ud af, hvordan laver vi en CO2-udgift på husdyr, altså grise og køer som ikke er sket noget sted i verden. Jeg synes Det var en megasvær opgave. Det fyldte jo så faktisk ikke ret meget, hvis man skal sige det på den måde i forrige treparten fordi Det var så kvælstof. Det var det der overraskede mig mest, da vi sad og forhandlede det i. I foråret der sammen. Der var jeg jo stadigvæk skatteminister og var mest optaget af det, og det kvæstede vidste jeg ikke meget om, og det foregik også Sådan lidt i nogle andre foran der hvor jeg lige nødvendigvis sad. Ja, så blev minister for den grønne tagepart, så skal jeg love for at jeg havde en stejl læringskurve i efteråret, og vi diskuterede scenarievalg og alt muligt andet, så det overraskede mig. Men kan du sige, det er jo også i virkeligheden, og det kan godt være det er en hård dom. Men hvorfor har vi travlt? Det er jo fordi Jeg har også været lidt overrasket over, hvor mange fine politiske beslutninger er truffet gennem mange år, og der er simpelthen sket for lidt, så konsekvenserne af, at vi ikke har været dygtige nok til at implementere. Vi taler tit om det, men her synes jeg i virkeligheden, at jeg har fået syn for sagen så så Det kan vi sige, det har været negative overraskelse og svaret på, hvorfor vi nu er nødt til at gøre rigtig meget på kort tid den positive overraskelse, det er jo faktisk lidt det jeg var inde på, vi taler jo enormt meget om, hvordan skaber vi modeller får en bedre sammenhæng mellem det, vi beslutter på Christiansborg. Det, der foregår ude kommunalt. Det er vi i gang med. Her tror Jeg kan give nogle læringer også til andre områder. Jeg kunne sagtens forestille mig, at man andre steder, når man skal lave en reform, tænker okay, hvordan knytter vi det her helt konkret og på koblingen imellem det, der foregår inde i et eller andet ministerium og noget national aftale og den implementering, Der er og skaber nogle veje fordi, det det. Det er jo ikke for at være kritisk overfor tværtimod en kæmpe ros og anerkendelse til KL. Men her sker der jo det, at når der opstår et eller andet problem i en gruppehave trepart af en teknisk gruppe, hvor der sad nogle repræsentanter, nogle ansatte fra nogle forskellige kommuner. Så mødes de jo direkte med folk fra ministeriet. Det skal jo ikke op igennem en kommunal forvaltning og en kommunalbestyrelse og politisk niveau og op i en styrelse og ind i et departement. Og så rammer det mig som minister, og man kan næsten allerede tabe pusten hele vejen op. Her er der en direkte kobling, og den sker løbende hele tiden. Og den maskine nu vil altså nu bliver Vi skal jo ikke bedømmes fordi Vi har aftalt og da vi bygger op, vi skal bedømmes på resultaterne af det, så Jeg er jo stift blik er jo rettet på at vi skal vise resultater, og det lykkes vi med det. Det

er jeg helt overbevist om vi gør. Så tror jeg, der er rigtig mange erfaringer vi kan bruge, og vi laver garanteret også nogle fejl undervejs. Eller tænker, hvorfor havde vi ikke gjort det Sådan her? Og det må vi jo så samle op med det at bygge den konstruktion. Det tror jeg faktisk ret meget på. Kan være til inspiration når man skal lave andre reformer.

Birgit Stenbak Hansen

Vi har i de andre podcasts., vi har lavet talt lidt om at det her det fordrer, at vi drikker rigtig meget kaffe. Drikker du kaffe?

Jeppe Bruus

Jeg laver ikke andet. Nu har Jeg tror jeg dømt tømt et glas mens Jeg har siddet og snakket her altså og... Før da skatteminister, der var jeg også ude en gang imellem besøge skattecenteret og sådan noget i mit jakkesæt. Ikke nu har jeg jo nye gummistøvler på og en ny jakke og er meget mere ude. Og Det er altså superfedt, fordi udover at drikke kaffe, så handler det også om, at Jeg tror Jeg er rigtig meget ude og. Tænker jeg på pulsen og der sker bare rigtig meget ude omkring landet, og derfor så er det vigtigt, at når man nu sidder i et ministerium i København at bevæge sig væk og komme ud og få en fornemmelse af hvad går der godt og hvad går der skidt og hvor skal vi sætte ekstra ind?

Charlotte Ostertag

Du har lyttet til KL's podcast "På vej mod et grønt Danmark". Tryk på "følg" eller "abonner" der hvor du lytter til podcast, så får du besked når en ny episode er klar til dig. Tak fordi du lytter med.